

สรุปสาระสำคัญของร่างแผนการพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา ระยะ 2 ปี (พ.ศ. 2564-2565)

1. วิสัยทัศน์

“ระบบเกษตรพันธสัญญามีความเป็นธรรมตามหลักสากล ขับเคลื่อนภาคเกษตรไทยให้แข่งขันได้อย่างยั่งยืน”

2. พันธกิจ

2.1 เผยแพร่และให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและองค์ความรู้ต่าง ๆ แก่เกษตรกรและผู้ประกอบธุรกิจ

2.2 สร้างแรงจูงใจในการเข้าสู่ระบบเกษตรพันธสัญญา

2.3 ส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและป้องปรามไม่ให้เกิดการฝ่าฝืนและการกระทำผิดตามกฎหมาย

2.4 รวบรวม ศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลการผลิตและการดำเนินธุรกิจที่มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงตามเทคโนโลยีและสถานการณ์การค้าโลก เพื่อประกอบการจัดทำนโยบายและการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย

2.5 สร้างระบบบริหารจัดการ ระบบสารสนเทศ และการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ

2.6 พัฒนามาตรฐานให้ทันสมัยและเหมาะสมกับรูปแบบการผลิตและการดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

3. เป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จของเป้าหมาย

เป้าหมายที่ 1 เกษตรกรและผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกฎหมายและมีศักยภาพความพร้อมในการเข้าสู่ระบบเกษตรพันธสัญญา เพื่อพัฒนาคุณภาพและเพิ่มปริมาณการผลิต การบริการ และการค้าสินค้าเกษตรในระบบเกษตรพันธสัญญา

ตัวชี้วัด คู่สัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญาเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ในช่วงปี 2564-2565

เป้าหมายที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาเพื่อให้เป็นธรรมตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

ตัวชี้วัด ข้อพิพาทที่เกิดจากสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญาไม่เกินร้อยละ 0.05 ของสัญญาทั้งหมดภายในปี 2565

เป้าหมายที่ 3 กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญามีความสอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ตัวชี้วัด มีรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. 2560 ภายในปี 2565

4. ประเด็นการพัฒนา

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ส่งเสริมให้เกษตรกรและผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกฎหมายและมีศักยภาพความพร้อมเข้าสู่ระบบเกษตรพันธสัญญา

ตัวชี้วัดการพัฒนา

(1) มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีในระบบเกษตรพันธสัญญา และถูกนำไปประยุกต์ใช้เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ในช่วงปี 2564-2565

(2) คู่สัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญาเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ในช่วงปี 2564-2565

(3) สื่อและข้อมูลเผยแพร่เกี่ยวกับกฎหมายและการทำเกษตรในระบบเกษตรพันธสัญญาที่สามารถเข้าถึงได้ในระบบดิจิทัล เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ในช่วงปี 2564-2565

มาตรการและแผนงาน

(1) มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างทัศนคติที่ดีและความเข้าใจแก่เกษตรกรและผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรได้ใช้ประโยชน์จากกฎหมายเพื่อการพัฒนาการผลิตและตลาดสินค้าเกษตรในระบบเกษตรพันธสัญญา

(1.1) แผนงานพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ และผลิตชุดองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องและเหมาะสมเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนทัศนคติและความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบเกษตรพันธสัญญา ทั้งด้านกฎหมาย การตีความ การวินิจฉัย ความเสี่ยงและพฤติกรรมที่มีโอกาสนำไปสู่ความไม่เป็นธรรม

(1.2) แผนงานสื่อสารสร้างความตระหนักรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดี ยอมรับและมีทักษะที่จะใช้ประโยชน์จากกฎหมายเพื่อการพัฒนาได้เปรียบในการแข่งขันของหน่วยผลิตผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้แก่ สื่อ (Media and Digital Media) การเรียนการสอนทั้งในและนอกระบบการศึกษา เว็บไซต์ องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

(1.3) แผนงานส่งเสริมความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาเพื่อการวิจัยทางวิชาการ และการจัดเวทีทางวิชาการในประเด็นกฎหมายและการส่งเสริมระบบเกษตรพันธสัญญา

(1.4) แผนงานเสริมสร้างขวัญและกำลังใจที่ดี และส่งเสริมจูงใจให้กับผู้ที่อยู่ในระบบเกษตรพันธสัญญาดำเนินธุรกิจอย่างเป็นธรรม

(2) มาตรการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการบริหารจัดการการผลิตการตลาด และสินค้าและผลิตภัณฑ์การเกษตรเพื่อให้มีศักยภาพความพร้อมเข้าสู่ระบบเกษตรพันธสัญญา

(2.1) แผนงานส่งเสริมและถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการการผลิตการตลาด และสินค้าและผลิตภัณฑ์การเกษตรให้แก่เกษตรกรและผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตร อาทิ ด้านการวางแผนการผลิตและการตลาด การบริหารการเงิน การลงทุน การบริหารการผลิตและคุณภาพผลผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทาน รวมถึงการเกษตรสมัยใหม่ เพื่อให้มีความสามารถในการผลิต และวิเคราะห์รายละเอียดของสัญญาและบริหารสัญญาให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และถูกต้องตามกฎหมาย

(2.2) แผนงานส่งเสริมความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาเพื่อการวิจัยทางวิชาการ และการจัดเวทีทางวิชาการในประเด็นการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการการผลิตและการตลาดสินค้าและผลิตภัณฑ์การเกษตรในระบบเกษตรพันธสัญญา

(3) มาตรการส่งเสริมให้มีระบบนิเวศ (Ecosystem) และโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญเพื่อสร้างโอกาสการเข้าสู่ระบบเกษตรพันธสัญญา

(3.1) แผนงานสร้างเครื่องมือและมาตรการภาครัฐเพื่อสนับสนุนการเข้าถึงสินเชื่อ มาตรการทางด้านภาษีและมิใช่ภาษี รวมถึงการส่งเสริมการลงทุนจากภายในประเทศและต่างประเทศ และการเข้าถึงเทคโนโลยีและเครื่องจักรทางการเกษตรเพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต

(3.2) แผนงานส่งเสริมให้มีระบบประกันภัยและการเข้าถึงระบบประกันภัย เพื่อลดความเสี่ยงในการผลิตในระบบเกษตรพันธสัญญา

(3.3) แผนงานพัฒนาระบบการบริการภาครัฐดิจิทัล เพื่ออำนวยความสะดวกภายใต้ห่วงโซ่อุปทานการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรในระบบเกษตรพันธสัญญา

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 พัฒนาประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาเพื่อให้เป็นธรรมตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

ตัวชี้วัดการพัฒนา

- (1) ข้อพิพาทที่เกิดจากสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญาไม่เกินร้อยละ 0.05 ของสัญญาทั้งหมด ภายในปี 2565
- (2) เอกสารสำหรับการชี้ชวนและร่างสัญญามีรายละเอียดตรงตามที่พระราชบัญญัติฯ กำหนดอย่างน้อยร้อยละ 80 ภายในปี 2565
- (3) เจ้าหน้าที่ได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน และสามารถถ่ายทอดความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ในช่วงปี 2564-2565
- (4) จำนวนกฎหมายลำดับรองได้รับการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์เศรษฐกิจ รูปแบบการผลิต และการค้าที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างน้อยร้อยละ 50 ภายในปี 2565
- (5) เกษตรกร ผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตร และผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงช่องทางการให้บริการในระบบสารสนเทศในระบบเกษตรพันธสัญญา เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ในช่วงปี 2564-2565

มาตรการและแผนงาน

- (1) มาตรการส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้สอดคล้องกับพลวัตการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการผลิตและการดำเนินธุรกิจในระบบเกษตรพันธสัญญา
 - (1.1) แผนงานส่งเสริมการถ่ายทอดบทบัญญัติของกฎหมายไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม มีการจัดทำเอกสารสำหรับการชี้ชวนและร่างสัญญาที่มีรายละเอียดครบถ้วนสมบูรณ์
 - (1.2) แผนงานส่งเสริมให้มีการกำกับดูแลการทำสัญญาและบริหารสัญญาระหว่างเกษตรกรและผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรให้มีความเป็นธรรมเพื่อสร้างความร่วมมือในการผลิตและส่งมอบการผลิตตามสัญญา รวมทั้งลดความเหลื่อมล้ำด้านข้อมูลและลดข้อพิพาทระหว่างคู่สัญญา
- (2) มาตรการสร้างระบบการป้องกัน ป้องปราม รวมถึงการถ่ายทอดและพัฒนาทักษะการวินิจฉัยกฎหมาย โกล่เกลี่ย และการแสวงหาข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์ ให้สอดคล้องสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง
 - (2.1) แผนงานพัฒนาระบบการป้องกันและป้องปรามการกระทำความผิด โดยสร้างกลไกมาตรการ และเครื่องมือการตรวจสอบ สอบทานความเป็นธรรมของระบบเกษตรพันธสัญญา รวมทั้งติดตามและเฝ้าระวังข่าวปลอม (Fake news) และพฤติกรรมที่อาจเข้าข่ายหลอกลวงหรือเอาเปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายอย่างไม่เป็นธรรม
 - (2.2) แผนงานส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มเป็นองค์กรทางการเกษตรตามกฎหมาย เพื่อการเพิ่มระดับการต่อรองด้านการผลิตและการตลาด ตลอดจนเฝ้าระวังความไม่เป็นธรรมในระบบเกษตรพันธสัญญา
 - (2.3) แผนงานจัดทำมาตรการในการติดตามและดูแลผู้ที่เคยฝ่าฝืนหรือกระทำความผิด และคู่สัญญาที่ได้รับผลกระทบจากการไม่ปฏิบัติตามสัญญาเพื่อให้มีทัศนคติที่ดีต่อระบบเกษตรพันธสัญญา
- (3) มาตรการศึกษาและพัฒนากฎหมายลำดับรองให้เหมาะสมและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม
 - (3.1) แผนงานศึกษาและประเมินสภาพแวดล้อมการผลิต โครงสร้างตลาดสินค้าและตลาดปัจจัยการผลิต ระบบการเกษตรสมัยใหม่ ปัญหาข้อร้องเรียน ความเหลื่อมล้ำไม่เป็นธรรม โดยรวบรวม วิเคราะห์ผลการดำเนินการตามกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายที่ผ่านมา เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงกฎหมายลำดับรอง

ให้ครอบคลุม ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ผ่านกลไกการรับฟังความคิดเห็นจากเหตุการณ์เชิงประจักษ์และประสบการณ์ของภาครัฐ เอกชน ผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตร เกษตรกร และสถาบันการศึกษา

(3.2) แผนงานพัฒนาปรับปรุงกฎหมายลำดับรองให้เหมาะสมและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม

(4) มาตรการจัดทำและพัฒนาระบบการบริหารและบริการที่ทันสมัยเพื่อให้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

(4.1) แผนงานพัฒนาและสร้างทักษะบุคลากร ด้านกฎหมายการตีความ และการวินิจฉัยกฎหมาย การบริหารสัญญา และด้านระบบการบริหารจัดการเกษตรสมัยใหม่ ผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมของส่วนราชการภาคเอกชน และการเรียนรู้ในระบบ Digital Learning

(4.2) แผนงานพัฒนาข้อมูลขนาดใหญ่ (Big data) และการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ เพื่อการบริหารจัดการภาครัฐ และเปิดเผยข้อมูล (Open Data) แก่เกษตรกรผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตร และภาคประชาชนเพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในเชิงธุรกิจ การลงทุน การผลิต และการตลาด

(4.3) แผนงานปรับปรุงโครงสร้างองค์การและพัฒนากลไกการขับเคลื่อนระบบเกษตรพันธสัญญาทุกระดับให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(4.4) แผนงานพัฒนางานบริการดิจิทัล โดยการอำนวยความสะดวกและลดต้นทุนในการประกอบธุรกิจรวมทั้งบริการแพลตฟอร์มในการจับคู่ทางธุรกิจ (Business matching) และบริการองค์ความรู้ในการเพิ่มผลผลิตการผลิตของเกษตรกรและผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 พัฒนามาตรการให้ทันสมัยและเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับบริบทของสังคมและเอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

ตัวชี้วัดการพัฒนา

(1) มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายภายในปี 2564

(2) มีรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. 2560 ภายในปี 2565

มาตรการและแผนงาน

(1) มาตรการประเมินผลสัมฤทธิ์และศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนามาตรการให้ส่งเสริมความได้เปรียบในการแข่งขัน ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรม

(1.1) แผนงานจัดให้มีระบบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา โดยจัดระบบการรวบรวมชุดข้อมูลและตัวแปรปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การวิเคราะห์และประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

(1.2) แผนงานศึกษาแนวโน้มการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และบริบททางกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงในอนาคต เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการพัฒนามาตรการให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

(1.3) แผนงานพัฒนากระบวนการจัดทำร่างกฎหมายให้มีประสิทธิภาพและการเสนอร่างกฎหมายที่ปรับปรุงและพัฒนา